

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt

SSA K. Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania S. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania w sprawie ...361/08 o

przeliczenie emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 marca 2011 r.,

zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 16 grudnia 2010 r.,

oddala zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 17 września 2008 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację S. L. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 grudnia 2007 r., oddalającego odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 28 lipca 2010 r. S. L. złożył skargę o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 17 września 2008 r. W uzasadnieniu podał jako podstawę skargi art. 403 § 2 k.p.c. i wskazał, że okolicznościami ją uzasadniającymi jest brak stanowiska Ministra Pracy i Polityki Społecznej, jako organu nadzoru nad ZUS, które to stanowisko ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy oraz fakt udzielenia odpowiedzi na pismo ubezpieczonego przez organ rentowy, a nie przez ministra, co stanowi naruszenie przepisów

określających właściwość organów administracji, jak również przepisów prawa materialnego i k.p.c. Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku przez zobowiązanie ZUS do przeliczenia wysokości świadczenia emerytalnego.

Sąd Apelacyjny Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 16 grudnia 2010 r., sygn. akt ...906/10, odrzucił skargę o wznowienie postępowania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego żądanie skarżącego nie stanowi podstawy wznowienia, sformułowanej w art. 403 § 2 k.p.c. Trudno uznać, by w tej sprawie fakt udzielenia odpowiedzi na pismo skarżącego przez podmiot inny, niż oczekiwał tego autor pisma było okolicznością, o jakiej mowa w art. 403 § 2 k.p.c. Podobnie należy ocenić brak stanowiska ministra odnośnie przedmiotu postępowania. Nie leżą one bowiem w sferze faktów rozumianych jako składniki ustaleń Sądu, czynionych na potrzeby rozstrzygnięcia danej sprawy, lecz raczej są powiązane z oceną prawną danej sytuacji, której miałby dokonać organ administracji. To zaś nie mieści się w zakresie pojęcia „okoliczności faktyczne”. Co więcej z analizy uzasadnienia skargi wynika, że w istocie S. L. nie tyle wskazuje na nowe elementy stanu faktycznego sprawy, ile podnosi zarzuty dotyczące jej prawnych aspektów. To zaś nie odpowiada powołanej przez skarżącego podstawie wznowienia postępowania. Ponieważ skarżący nie oparł swojej skargi o wznowienie postępowania o ustawową podstawę, zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. uzasadniało to jej odrzucenie.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 grudnia 2010 r., zaskarżył w całości S. L., podnosząc m.in., że „odrzucenie skargi w dniu 16 grudnia jest zaprzeczeniem treści pisma z dnia 23 września 2010 r. i odmową łącznego rozpoznania dwóch środków zaskarżenia, w tej samej sprawie. Pozbawienie powoda do wskazanej przez niego podstawy wznowienia postępowania, określonej w art. 403 § 2 k.p.c., przez utożsamienie stanowiska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ze stanowiskiem Ministra Pracy i Polityki Społecznej, w oderwaniu od przepisów art. 19 i art. 156 §1 pkt 1 k.p.a., w zakresie właściwości rzeczowej organów administracji publicznej, powoduje nieważność takiego postępowania”. Wskazując na powyższe zarzuty, S. L. wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, a także o zobowiązanie organu

rentowego do wykonania uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2006 r., sygn. akt. II UZP 16/05.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Nie można podzielić zarzutu skarżącego, że doszło do naruszenia art. 403 § 2 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie nowych dowodów przy ocenie podstawy wznowienia postępowania. Ponadto należy wskazać, że skarżący złożył w zażaleniu niewłaściwy wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zamiast wniosku – o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez wznowienie postępowania (art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.).

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c., można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Badając oparcie skargi na ustawowej podstawie wznowienia sąd ogranicza się do zbadania, czy twierdzenia skargi stanowią taką ustawową podstawę, gdyż jeśli wskazana podstawa została sformułowana w sposób odpowiadający ustawie, ale w rzeczywistości nie występuje, skarga podlega odrzuceniu z mocy art. 410 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego w sprawie II PZ 5/10 z dnia 19 marca 2010 r. - LEX nr 583798). Wykładnia prawa krajowego nie stanowi ani okoliczności faktycznej, ani środka dowodowego w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. W postępowaniu cywilnym strony mają możliwość powołania się na orzeczenia sądów w podobnych sprawach; również sąd orzekający w danej sprawie bierze pod uwagę argumenty i wykładnię prawa, przedstawione w podobnych sprawach – zwłaszcza, gdy są zawarte w orzeczeniach sądów wyższych instancji. Ponieważ w myśl art. 316 § 1 k.p.c. sąd przy wyrokowaniu bierze pod uwagę stan prawny istniejący w dacie wyrokowania, biorąc pod uwagę zasadę kontrydiktoryjności, a także - niezależność sądu - k.p.c. nie przewiduje możliwości wznowienia postępowania ze względu na sprzeczność prawomocnego wyroku z argumentami przedstawionymi

w innym wyroku Sądu Najwyższego, choćby strona dowiedziała się o nim po uprawomocnieniu się wyroku (podobnie, ale w odniesieniu do prawa wspólnotowego – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22.10. 2009 r. w sprawie I UZ 64/09- LEX nr 60531).

W skardze o wznowienie postępowania S. L. powołał się na pismo Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które informowały go o wykładni przepisów, mających zastosowanie w jego sprawie. W zażaleniu skarżący odwołał się również do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2006 r., sygn. akt. II UZP 16/05. Pisma te i uchwała Sądu Najwyższego, dotycząca wykładni prawa, nie mogą być podstawą wznowienia postępowania. W przedmiotowej skardze o wznowienie postępowania i w zażaleniu S. L. sugeruje, że podstawę wznowienia w istocie ma stanowić niezgodność wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 1 lipca 2008 r. z rozstrzygnięciem Sądu Najwyższego w podobnej sprawie.

Przywoływana w zażaleniu uchwała Sądu Najwyższego dotyczyła stosunków prawnych istniejących między innymi podmiotami niż w tej, której dotyczy skarga o wznowienie postępowania. Nawet jeśli występuje między nimi zbieżność stanów prawnych, nie oznacza to tożsamości stosunku prawnego, której wymaga art. 403 § 2 k.p.c. Innymi słowy, wykładnia prawa dokonana w wyroku objętym skargą o wznowienie postępowania, nawet sprzeczna z wykładnią przedstawioną przez Sąd Najwyższy na tle tych samych przepisów i w podobnych stanach faktycznych, nie stanowi podstawy wznowienia postępowania w myśl art. 403 § 2 k.p.c. W przypadku naruszenia prawa ustanowiono w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego inne instytucje - apelację (art. 367 k.p.c.), skargę kasacyjną (art. 398¹ k.p.c.) oraz skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ k.p.c.). Sąd Najwyższy dokonuje wykładni prawa, w tym także wykładni wiążącej (art. 61 § 6 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. nr 240, poz. 2052 ze zm.), a mimo to uchwały mające moc zasady prawnej nie stanowią przesłanki wznowienia postępowania. W zażaleniu

skarżący wskazał, że pracownica Inspektoratu ZUS w B., obecny Kierownik Wydziału Rent i Emerytur, która sporządziła decyzję emerytalną z dnia 27.04.1999 r., nr [...], zmieniła tylko nazwę renty na emeryturę. Zarówno do wymiaru renty, jak i emerytury, zastosowała ten sam wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 165,61% oraz starą kwotę bazową w wysokości 666 zł, co zostało zaakceptowane przez Sądy. Samo niezadowolenie strony z wydanego orzeczenia nie może stanowić podstawy skargi o wznowienie postępowania. Może być podstawą odwołania do Sądu wyższej instancji, jeśli zostanie uzasadnione przekonującymi argumentami. Należy wskazać, że będąca przedmiotem skargi o wznowienie postępowania, sprawa o wysokość emerytury, została objęta skargą kasacyjną. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 lutego 2009 r., sygn. akt I UK 334/08, odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, gdyż ubezpieczony nie wskazał oczywistości jej zasadności, ani argumentów jurydycznych, które uzasadniałyby przyjęcie skargi do rozpoznania.

W ocenie Sądu Najwyższego złożenie przez stronę dokumentów, dotyczących interpretacji prawa, sporządzonych już po prawomocnym zakończeniu postępowania sądowego – nie może stanowić podstawy skargi o wznowienie postępowania. Samo powołanie się na odpowiedni przepis kodeksu postępowania cywilnego, dopuszczający możliwość wznowienia postępowania - na przewidzianej w nim podstawie - nie czyni zadość wymaganiu w postaci oparcia skargi o ustawową podstawę wznowienia. Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c., podstawą wznowienia może być późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Muszą to być okoliczności istniejące już w czasie trwania prawomocnie zakończonego postępowania, ale wówczas stronie nieznanie i tym samym niemożliwe do wykorzystania przez nią w tym postępowaniu. Muszą one przy tym dotyczyć podstawy faktycznej żądania albo uzasadniać obronę przed żądaniem. Jednocześnie nie uwzględnia się tu okoliczności wynikających już z materiału procesowego, jeżeli pominięte zostały przez stronę na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia lub błędnej oceny potrzeby ich powołania. Podstawę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. mogą stanowić środki dowodowe nie

tylko nieujawnione, ale nieujawnialne, tj. takie, o których istnieniu strona nie wiedziała i wiedzieć nie mogła. Fakty ujawnialne, czyli te, które strona powinna znać, nie są objęte hipotezą wskazanego przepisu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2010 r. , sygn. akt III CZ 17/10 -LEX nr 686067). W rozpoznawanej sprawie słusznie więc Sąd Apelacyjny ocenił, że okoliczności powołane przez skarżącego w skardze o wznowienie postępowania nie stanowiły podstawy wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c., co powodowało konieczność odrzucenia skargi w myśl art. 410 § 1 k.p.c. Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).